

## Sadržaj | Indice | Vsebina | Contents

### Rasprave i prilozii | Studi e saggi | Razprave in gradiva | Articles 13

#### Zoran Ladić

Hodočašća kao izraz pobožnosti stanovnika kasnosrednjovjekovne  
porečke komune 13

Pilgrimage as a form of piety among the late medieval inhabitants of the commune  
of Poreč 39

#### Josip Banić

Elitni društveni slojevi kasnosrednjovjekovne buzetske komune 43

The elite strata of the commune in Buzet in the late medieval period 72

#### Denis Visintin

L'agro istriano nella seconda metà del XIX secolo 81

Istrian agriculture in the second half of the 19<sup>th</sup> century 116

#### Bojan Horvat

Mario Visintini – zaboravljeni talijanski zračni as iz Poreča 117

Mario Visintini – the forgotten Italian aerial ace from Poreč 132

#### Borut Juvanec

Arhitektura Krasa: Jadran od Italije do Grčije in Črno morje  
do Sredozemlja 139

The architecture of Kras: The Adriatic from Italy to Greece and the Black Sea to  
the Mediterranean 164

<b>Ocjene, prikazi, izvješća   Recensioni, segnalazioni, comunicazioni   Ocene, prikazi, poročila   Reviews, Reports, News</b>	<b>171</b>
<b>Vitomir Belaj – Juraj Belaj, <i>Sveti trokuti. Topografija hrvatske mitologije</i>, Zagreb: Ibis grafika / Institut za arheologiju / Matica hrvatska, 2014., 484 str. (Mirjan Flego)</b>	173
<b>Ivan Matejčić – Sunčica Mustač, <i>Umjetnička baština istarske crkve – Il patrimonio artistico della chiesa istriana, 1, Kiparstvo od 4. do 13. stoljeća – Scultura dal IV al XIII secolo</i>, Poreč – Parenzo: Porečka i Pulska biskupija – Diocesi di Parenzo e Pola / Istarska županija – Regione Istriana / Istarska kulturna agencija – Agenzia culturale Istriana, 2014., 315 str. (Mateja Jerman)</b>	177
<b>Stanko Josip Škunca, <i>Prošlost Crkve u Istri</i>, Posebna izdanja, sv. 31, Pazin: Državni arhiv u Pazinu, 2014., 269 str. (Stipan Trogrlić)</b>	184
<b>Vrsar poviješću i zbiljom</b> , urednik Ivan Milotić, Vrsar: Turistička zajednica Općine Vrsar, 2013., 633 str. (Andrea Milotić)	189
<b>Hana Breko Kustura, <i>Najstarija misna knjiga srednjovjekovne Pule (11. stoljeće). Notirani glazbeni kodeks iz Samostana franjevac konventualaca u Šibeniku, tzv. šibenski Liber sequentiarum et sacramentarium</i>, Zagreb: Hrvatsko muzikološko društvo, 2012., 264 str. (Josip Banić)</b>	195
<b>Ivan Milotić, <i>Momjanski kapitular / Il Capitolare di Momiano</i>, Buje / Buie: Pučko otvoreno učilište Buje / Università popolare aperta di Buie, 2014., 149 str. (Josip Banić)</b>	198
<b>Jasenska Gudelj, <i>Europska renesansa antičke Pule</i>, Zagreb: Školska knjiga, 2014., 431 str. (Robert Matijašić)</b>	205
<b>Luka Ilić, <i>Theologian of Sin and Grace: The Process of Radicalization in the Theology of Matthias Flacius Illyricus</i>, Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Geschichte Mainz, Band 225, Göttingen: Vandenhoeck &amp; Ruprecht, 2014., 304 str. (Gianfranco Hofer)</b>	210
<b>Luka Ilić, <i>Milost, vjera i grijeh: teologija Matije Vlačića Ilirika</i>, Pula: ZN „Žakan Juri“, 2014., 145 str. (Luka Tidić)</b>	216
<b>Pavle Merkù, <i>Nomi di persone e luoghi nei registri medioevali del Capitolo di San Giusto in Trieste</i>, Fonti e studi per la storia della Venezia Giulia, vol. XV, Trieste: Deputazione di Storia Patria per la Venezia Giulia, 2013., 543 str. (Maja Cerić)</b>	219

- Vlasta Zajec, *Studije o drvenim oltarima i skulpturi 17. stoljeća u Istri***, Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, 2014., 295 str. (Maja Zidarić) 221
- Denis Visintin – David Di Paoli Paulovich – Rino Cigui, *Le confraternite istriane. Una sintesi***, Fonti e Studi per la storia dell'Adriatico orientale, vol. III, Pirano: Società di studi storici e geografici, 2014., 246 str. (Danijela Doblanović) 226
- Lucia Moratto Ugussi, *Buie d'Istria. Famiglie e contrade***, Collana degli Atti 40, Rovigno: Centro di ricerche storiche / Unione Italiana, Fiume / Università popolare di Trieste / Comunità degli Italiani di Buie, 2014., 354 str. (Danijela Doblanović) 228
- Lia De Luca, *Albona. Un centro urbano dell'Istria veneta***, Albona: Unione italiana, Comunità degli Italiani „Giuseppina Martinuzzi“, 2014., 151 str. (Danijela Doblanović) 230
- Matija Nežić, *Minjera. Pregled rudarske i prerađivačke djelatnosti podno Sovinjaka***, Buzet: Reprezent / Katedra Čakavskog sabora Buzet, 2015, 160 pp. (Dean Krmac) 232
- Arhimandrit Danilo Ljubotina, *Peroj perom romantičara***, Beograd: Slovensko slovo, 2014., 118 str. (Gabriela Braić) 234
- Carska i kraljevska mornarica u Puli i na Jadranu od 1856. do 1918. godine: pomorskopovijesni i kulturnopovijesni prilozi / Die K.u.K. Marine in Pola und an der Adria von 1856 bis 1918: Marine und kulturhistorische Beiträge***, ur. Bruno Dobrić, Pula: Društvo za proučavanje prošlosti C. i kr. Mornarice „Viribus unitis“ – Pula, 2014., 305 str. (Ante Teklić) 238
- Maja Polić – Petar Strčić, *Kalendar „Istran“ 1869. i 1870. godine. Prvo glasilo Hrvata Istre i Kvarnerskih otoka***, Posebna izdanja 33, Pazin – Rijeka: Državni arhiv u Pazinu i dr., 2015., 175 str. (Željko Cetina) 243
- La vittoria senza pace. Le occupazioni militari italiane alla fine della Grande guerra***, a cura di Raoul Pupo, Bari: Laterza, 2014., 272 str. (Diego Han) 246
- Lino Vivoda, *In Istria prima dell'esodo. Autobiografia di un esule da Pola***, Imperia: Edizioni Istria Europa, 2013., 227 str. (Milan Radošević) 252
- William Klinger, *Teror narodu. Povijest OZNE, Titove političke policije***, Zagreb: Večernji list, 2014., 171 str. (Ivan Žagar) 258
- Bojan Dimitrijević, *Bitka za Trst 1945.-1954.***, Zagreb: Despot Infinitus, 2014., 272 str. (Nikša Minić) 262

- Stipan Trogrlić, *Represija jugoslavenskog komunističkog režima prema Katoličkoj crkvi u Istri 1945. – 1971.***, Pazin – Pula: Državni arhiv u Pazinu / Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – područni centar Pula, 2014., 412 str. (Marko Medved) 267
- Elvis Orbanić, *Rudolf Zafran i vjerski život župe Žminj (1946. – 1963.)***, Pazin – Žminj: „Josip Turčinović“ / Župa Žminj, 2014., 94 str. (Stipan Trogrlić) 274
- ...e dopo semo andadi via. *Associazionismo degli esuli istriani fiumani e dalmati: cenni storici dal 1947 ad oggi***, testi e interviste a cura di Rosanna Turcinovich Giuricin, Gorizia: ANVGD, 2014., 190 str. (Diego Han) 279
- Gloria Nemeč, *Nascita di una minoranza. Istria 1947-1965: storia e memoria degli italiani rimasti nell'area istro-quarnerina***, Etnia XIV, Rovigno: Centro di ricerche storiche, Rovigno / Unione italiana, Fiume / Università popolare, Trieste / Università degli studi – Dipartimento studi umanistici, Trieste, 2012., 446 str. (Diego Han) 283
- Ana Došen, *Istarska učiteljica. Uspomene iz Zone B***, Zagreb: Naklada Pavičić, 2013., 256 str. (Filip Zoričić) 289
- Federico Tenca Montini, *Fenomenologia di un martirologio mediatico. Le foibe nella rappresentazione pubblica dagli anni Novanta ad oggi***, Udine: Kappa Vu, 2014., 240 str. (Erik Toth) 292
- Fran Novljan, „Boljun: kmiecki život i už(a)nci. Etnološka monografija (1898.-1899. i 1950.-1960.)“**, priredila Tanja Perić-Polonijo, glavni i odgovorni urednik Ivan Cifrić, *Zbornik za narodni život i običaje*, 58, Zagreb 2014., 647 str. (Ivona Orlić) 294
- Lidija Nikočević, *Zvončari i njihovi odjeci***, Novi Vinodolski – Zagreb – Pazin: Naklada Kvarner / Institut za etnologiju i folkloristiku / Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria, 2014., 377 str. (Mirjan Flego) 297
- Srđa Orbanić, *Zaboravljena Istra. Zemljopisna i rudinska imena hrvatske Istre***, Pula: Histria Croatica C.A.S.H., 2013., 791 str. (Davor Salihović) 301
- Anton Toni Gregorić, *Međunarodni omladinski nogometni turnir „Kvarnerska rivijera“ – skupina Labin: mojih 55 godina / Il Torneo internazionale giovanile di calcio „La riviera del Quarnero“ – gruppo di Albona: i miei 55 anni***, urednik i prevoditelj / redattore e traduttore Tullio Vorano, Labin – Albona: Zajednica Talijana „Giuseppina Martinuzzi“ / Comunità degli Italiani „Giuseppina Martinuzzi“, 2014., 192 str. (Igor Jovanović) 305
- Marino Derossi, *Judo klub „Istarski borac“ – 50 godina***, Pula: Judo klub „Istarski borac“, 2014., 160 str. (Igor Jovanović) 306

- (Pogled u) muzejsko elektroničko nakladništvo**, ur. Snježana Radovanlija Mileusnić, Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2015., 123 str. (Vanessa Toić) 307
- Towns and Cities of the Croatian Middle Ages: Authority and Property**, edited by Irena Benyovsky Latin and Zrinka Pešorda Vardić, Zagreb: Hrvatski institut za povijest – Croatian Institute of History, 2014., 534 str. (Josip Banić) 310
- Barbanski zapisi**, sv. 2., zbornik radova znanstvenog skupa *Barban i Barbanština od prapovijesti do danas*, ur. Slaven Bertoša, Barban: Općina Barban, 2014., 265 str. (Matija Nežić) 317
- Barbanski zapisi**, sv. 3., zbornik radova znanstvenog skupa *Barban i Barbanština od prapovijesti do danas*, ur. Slaven Bertoša, Barban: Općina Barban, 2015., 344 str. (Marko Jelenić) 320
- Studijski dan u čast arheologa prof. Maria Mirabelle Robertija (1909.-2002.) / Giornata di Studio in onore dell'arheologo prof. Mario Mirabella Roberti (1909-2002)**, uredila / a cura di Ondina Krnjak, Pula: Arheološki muzej Istre – Museo archeologico dell'Istria / Slobodna općina Pula u egzilu – Libero Comune di Pola in esilio, 2014., 240 str. (David Orlović) 322
- Dvegrajski zbornik, 2**, zbornik radova znanstvenih skupova „Crtice iz povijesti Kanfanarštine“ 2012. i 2013., gl. i odg. ur. Marko Jelenić, Kanfanar: Udruga za očuvanje i promociju kulturne i prirodne baštine – Dvegrajci, 2014., 191 str. (Samanta Paronić) 325
- Zbornik Lovranščine**, knjiga 3, Lovran: Katedra Čakavskog sabora Lovran, 2014., 351 str. (Nensi Rubinić Janjetić) 329
- Igor Jovanović, „Antifašizam u Istri – Prijedlog nastavne jedinice za osmi razred osnovne škole“, Povijest u nastavi**, sv. 12, br. 24 (2), Zagreb: Društvo za hrvatsku povjesnicu, 2014., str. 77-115 (Nikša Minić) 332
- Buzetski zbornik**, sv. 41, Buzet 2015., 259 str. (Hrvoje Badurina) 334
- Tabula**, 12, Pula 2014., 270 str. (Josip Banić) 338
- Vjesnik istarskog arhiva**, sv. 21, Pazin 2014., 256 str. (Željko Cetina) 347
- Atti del Centro di ricerche storiche di Rovigno**, sv. XLII, Rovinj 2012. (2013.), 739 str. (Diego Han) 349
- Acta Histriae**, l. 22, št. 1, 2, 3 in 4, Koper 2014, 1068 (182 + 258 + 368 + 260) str. (Erik Toth) 357

- Annales, Anali za istrske in mediteranske študije**, Series historia et sociologia, l. 24, št. 1, 2, 3 Oin 4, Koper 2014, 786 (197 + 165 + 190 + 234) str. (Erik Toth) 359
- Rijeka**, god. XVIII., sv. 1-2, Rijeka 2013., 118 + 206 str. (Ana Anić Opašić) 361
- Gruvanje topova na Soči čuje se u Pazinu**, autorica izložbe i teksta kataloga Marija Ivetić, Pazin: Muzej grada Pazina, 2014., 64 str. (Mihovil Dabo) 365
- Markus Leideck, Markgrofovija Istra u Velikom ratu**, Posebna izdanja, sv. 30, Pazin: Državni arhiv u Pazinu / Rijeka: Državni arhiv u Rijeci, 2014., 56 str. (Mihovil Dabo) 367
- E ciume, ciume, son tabacheina, izložba Rovinjske tabakine na starim fotografijama / Mostra Le tabacchine rovignesi nelle vecchie fotografie**, autori izložbe Tajana Ujčić i Aldo Kliman, Rovinj: Zavičajni muzej grada Rovinja – Museo civico della Città di Rovigno, 16. svibnja – 8. lipnja 2014. (Katarina Marić) 370
- Alojz Orel: pulski album / album di Pola**, katalog izložbe, autorica i urednica Lana Skuljan Bilić, Pula – Pola: Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell'Istria, 2014., 58 str. (Gordana Milaković) 373
- Baron Gautsch – prva žrtva Prvog svjetskog rata u Istri (1914. – 2014.) / Das erste Opfer des Ersten Weltkriegs in Istrien (1914-2014) / La prima vittima della Grande Guerra in Istria (1914-2014) / The first victim of the Great War in Istria (1914-2014)**, katalog izložbe, autorica i urednica Katarina Povedić, Pula – Pola: Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell'Istria, 2014., 245 str. (Lana Skuljan Bilić) 377
- Pattinaggio. Povijest koturaljkanja u Puli / Storia del pattinaggio a Pola**, autorica izložbe i kataloga / autrice della mostra e del catalogo Katarina Marić, Pula – Pola: Povijesni i pomorski muzej Istre – Museo storico e navale dell'Istria, 2015., 132 str. (Mihovil Dabo) 383
- Filigran: srebrna nit od Kosova do Istre / La filigrana: filo d'argento che lega il Kosovo all'Istria**, autori kataloga i izložbe / autori del catalogo e della mostra Agron Lešdedaj, Tamara Nikolić Đerić i Ivona Orlić, Pazin: Etnografski muzej Istre – Museo etnografico dell'Istria, 2015., 92 str. (Maja Zidarić) 386
- Znanstveno-stručni skup Dijalozi s baštinom 2015.: Utvrde**, Rijeka, 17. travnja 2015. (Nikolina Belošević) 388
- Od sagdana do blagdana, znanstveni skup o tradicijskoj baštini Lovranštine**, Lovran, 18. travnja 2015. (Filip Oguić) 393

<b>Međunarodna Ljetna škola mira Savudrija 2014. i Savudrija 2015.</b> , Borozija, 30. lipnja – 20. srpnja 2014. i 5. – 19. srpnja 2015. (Igor Jovanović)	399
<b>Međužupanijski stručni skup za učitelje pripravnike i učitelje s do pet godina radnoga staža u Gradu Zagrebu, Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Zagrebačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj, Varaždinskoj, Sisačko-moslavačkoj, Koprivničko-križevačkoj i Bjelovarsko-bilogorskoj županiji</b> , Zagreb, 1. srpnja 2014. (Tamara Fundurlija)	402
<b>Međužupanijski stručni skup za voditelje županijskih stručnih vijeća, mentore i savjetnike iz povijesti u Istarskoj, Primorsko-goranskoj, Ličko-senjskoj, Karlovačkoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj, Varaždinskoj, Sisačko-moslavačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i Gradu Zagrebu</b> , Varaždin, 26. rujna 2014. (Sonja Bančić)	405
<b>Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti srednjih škola Istarske županije</b> , Novigrad, 24. listopada 2014. (Igor Jovanović)	406
<b>Treće Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti Istarske županije</b> , Pula, 5. prosinca 2014. (Igor Jovanović)	408
<b>Drugo Županijsko stručno vijeće učitelja povijesti Istarske županije</b> , Pula, 10. prosinca 2014. (Igor Jovanović)	410
<b>Županijsko stručno vijeće učitelja i nastavnika povijesti</b> , Pula, 15. svibnja 2015. (Igor Jovanović)	412
<b>Županijsko stručno vijeće nastavnika povijesti</b> , Pazin, 15. svibnja 2015. (Igor Jovanović)	413
<b>Međužupanijski stručni skup za učitelje povijesti na temu <i>Temeljna nastavna umijeća i kompetencije učitelja kao priprema za stručni ispit</i></b> , Zagreb, 30. lipnja 2015. (Nikša Minić)	416
<b>Županijsko stručno vijeće učitelja i nastavnika povijesti Istarske županije</b> , Pazin, 1. rujna 2015. (Igor Jovanović)	417
<b>Aktivnost Istarskoga povijesnog društva – Società storica istriana u 2014. godini</b> (Mihovil Dabo)	419
<b>Suradnici   Collaboratori   Sodelavci   Contributors</b>	<b>421</b>